

Beleidsinzet Defensie en brede welvaart per artikel

Inleiding

De rol van Defensie is essentieel voor de brede welvaart van Nederland, waarbij veiligheid, stabiliteit en samenwerking centraal staan. In een wereld die steeds meer wordt geconfronteerd met grensoverschrijdende dreigingen en geopolitieke spanningen, is een robuuste krijgsmacht niet alleen cruciaal voor het beschermen en verdedigen van ons eigen grondgebied en dat van bondgenoten, maar ook voor het bevorderen van internationale rechtsorde en economische groei. In dit kader worden verschillende strategische doelen nagestreefd die in lijn zijn met de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen, Sustainable Development Goals (SDG's), van de Verenigde Naties. Deze samenvatting biedt een overzicht van hoe Defensie bijdraagt aan brede welvaart door middel van veiligheid, internationale samenwerking en duurzame economische ontwikkeling¹.

Beleidsinzet Defensie en Brede Welvaart per Artikel

Artikel 1: Veiligheid en Stabiliteit

Hier en nu

Voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog is er een grootschalige oorlog in Europa en dat raakt ook Nederland. De veiligheid van Nederland, Europa en het NAVO-verdragsgebied wordt ernstig bedreigd door verschillende ontwikkelingen. Zoals benadrukt door de oorlog in Oekraïne. Om dreigingen het hoofd te bieden, beschikt Nederland over een krijgsmacht die zowel het eigen als het bondgenootschappelijk (NAVO) grondgebied kan beschermen en verdedigen. Afgeleid van de grondwet (artikel 97) wordt dit hoofdtak 1 genoemd. Daarnaast zijn er nog hoofdtak 2: bevorderen van de (internationale) rechtsorde en stabiliteit en hoofdtak 3: ondersteunen van de civiele autoriteiten en leveren van bijstand bij rampen en crises. Nederlandse eenheden worden voortdurend opgeleid en getraind om inzetbaar te worden en/of te blijven, gereed gehouden en ingezet voor deze hoofdtaken (SDG 16). Gezien de dreigingen is bij Defensie nu de focus gericht op hoofdtak 1; het beschermen van het eigen en bondgenootschappelijk gebied en de voorbereiding daarop. Afschrikken is hierbij de eerste stap.

De krijgsmacht ondersteunt daarnaast andere nationale veiligheidsbelangen, door onder andere het bevorderen van internationale rechtsorde door crisisbeheersings- en vredesoperaties en wederopbouw, en het ondersteunen van civiele autoriteiten tijdens rampen en crisis (SDG 16).

Om deze inspanningen te ondersteunen, is eerder in de voorjaarsnota en recent in het coalitieakkoord het defensiebudget aanzienlijk verhoogd om de krijgsmacht te moderniseren en operationeel gereed te maken, met als doel de NAVO-norm van minimaal 2 procent van het bbp te bereiken. Investeringsrichtingen richten zich op cyberdefensie, lucht- en raketverdediging, maritieme slagkracht en special forces. Extra middelen worden ingezet voor moderniseringsprojecten en de implementatie van innovatieve technologieën zoals onbemande systemen en geavanceerde communicatienetwerken (SDG 16).

Later

Binnen de NAVO is afgesproken dat lidstaten tenminste 2 procent van hun bbp aan defensie besteden. Met de verhoogde defensiebegroting komt Nederland dichterbij dit doel, wat bijdraagt aan een effectieve landsverdediging en relevante bijdragen aan NAVO- en EU-operaties (SDG 16).

Nieuwe investeringen, opgenomen in de voorjaarsnota en het coalitieakkoord, voorzien in de verdere versteking van de krijgsmacht, met nadruk op personeel, gereedheid, informatiegestuurd optreden en innovatie. Deze maatregelen zorgen ervoor dat Nederland niet alleen vandaag, maar ook in de toekomst een sterke en wendbare krijgsmacht heeft (SDG 16 en 9).

Elders

De Nederlandse krijgsmacht draagt continu bij aan de internationale veiligheid en stabiliteit. Een sterke krijgsmacht schrikt potentiële tegenstanders af. Ook nu dragen we hieraan bij door in NAVO-verband (SDG 16) te reageren op de huidige geopolitieke spanningen.

¹ Vanwege de vertrouwelijkheid van informatie die te maken heeft met inzetgereedheid, ontkomen we er niet aan om bepaalde zaken globaal/op hoofdlijnen aan te geven.

Artikel 2: Effectieve Europese en NAVO-samenwerking

Hier en nu

Nederland neemt een leidende rol in internationale militaire samenwerking, met voorbeelden zoals het Duits-Nederlandse legerkorps en het Nederlands-Belgische vlootverband BENESAM (SDG 17). Daarnaast participeert Nederland in nieuwe initiatieven zoals het NATO Innovation Fund (NIF), dat zich richt op de Europese NAVO-landen en zijn hoofdkantoor in Nederland vestigt (SDG 16 en 9).

Defensie zet zich in voor versterking van de defensiesamenwerking binnen de EU. Hierbij ligt de nadruk op het ontwikkelen van gezamenlijke militaire capaciteiten, verbeteren van de interoperabiliteit en het versterken van de Nederlandse en Europese defensie-industrie. Een voorbeeld hiervan is het EDF: European Defence Fund (SDG 16 en 9).

Later

Nederland blijft zich inzetten voor het verdiepen van de samenwerking. Niet alleen op militair gebied maar ook op het gebied van industrie met Europese partners, essentieel voor veiligheid en invloed binnen de EU. Dit omvat gezamenlijke materieelprojecten, defensieonderzoekprogramma's en samenwerking met Europese kennisinstellingen. Deze inspanningen vergroten niet alleen de militaire capaciteit van Europa, maar versterken ook de positie van Nederland binnen de EU (SDG 9, 16 en 17).

Elders

Door bij te dragen aan een sterkere en effectievere EU, ondersteunt Nederland de welvaart, vrijheid en veiligheid van Europa als geheel. Dit heeft directe voordelen voor de Nederlandse economische, sociale en politieke toekomst (SDG 8, 16 en 17).

Artikel 3: Duurzame Economische Ontwikkeling

Hier en nu

Defensie werkt nauw samen met het bedrijfsleven en kennisinstellingen zoals TNO (Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek), NLR (Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium) en MARIN (Maritiem Research Instituut Nederland) bij de modernisering van militaire capaciteiten. Deze samenwerking is essentieel voor de toekomstbestendigheid van de krijgsmacht en resulteert in een vitale defensiesector die een significante bijdrage levert aan het verdienvermogen van Nederland.

Daarbij is op initiatief van de Nationale Veiligheidsraad (NVR) een interdepartementale Taskforce (TF) Productiezekerheid (EZK, BZ, DEF) gestart onder leiding van Defensie, met als opdracht om met concrete voorstellen te komen zodat Nederland Oekraïne tijdig kan blijven voorzien van materieel en munitie, en de productie- en leveringszekerheid van militair materieel voor de operationele gereedheid van de Nederlandse krijgsmacht structureel wordt vergroot (SDG 8 en 9).

Defensie werkt tevens aan een Defensiestrategie voor Klimaatverandering en Veiligheid om te anticiperen op de gevolgen van klimaatverandering voor de krijgsmacht, zoals afgesproken binnen de EU. De nadruk ligt op operationele noodzaak en effectiviteit en het vinden van operationele voordelen. Zo wordt innovatie gestimuleerd én de eigen voetafdruk verkleind waardoor inzet langer kan worden volgehouden met minder kwetsbare logistieke aanvoerlijnen (SDG 9 en 13).

Op het gebied van duurzaamheid heeft Defensie een Plan van Aanpak Energietransitie en een Uitvoeringsagenda Duurzaamheid ontwikkeld. Deze plannen richten zich op het behalen van duurzaamheidsdoelstellingen in zowel facilitaire als operationele domeinen, in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven en kennisinstellingen (SDG 7, 9, 11 en 13).

Defensie participeert bovendien in het Nationaal Groeifonds met goedgekeurde projecten zoals de ontwikkeling van een nieuwe generatie sensoren en het Maritiem Masterplan, waarmee innovatieve technologieën worden gestimuleerd (SDG 9).

Later

Het regeerakkoord benadrukt het belang van een vitale defensiesector voor strategische autonomie, met focus op het behouden van strategische posities en de introductie van sleuteltechnologieën. Defensie is hierbij betrokken bij de Nederlandse AI-coalitie en de Kwantum Agenda, wat bijdraagt aan de technologische vooruitgang van Nederland (SDG 8 en 9).

Elders

Defensie draagt als belangrijke opdrachtgever en financier van Research & Technology bij aan de internationale positionering van de Nederlandse defensiesector. Dit is belangrijk voor de duurzame economische ontwikkeling van Nederland (SDG 8 en 9).

Daarnaast versterkt Defensie de Europese Defensie Technologische Industriële Basis, cruciaal voor Europese strategische autonomie en versterking van militaire capaciteiten. Deze samenwerking zorgt ervoor dat Nederland en Europa gezamenlijk kunnen werken aan een veilige en welvarende toekomst (SDG 8 en 9).